

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercuria si Duminec'a, Fieca una data pe septimana, — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe $\frac{1}{4}$ 8 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu séu 40 doidecari, or 3 galbini mon. sunatória. Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. cam 10 vorbe mari séu mici inserate se ceru 8 cr. Tac'sa timbrala e 30 cr. de fiacare publicare. Fara depunerea acestui pretu înainte nu se voru mai primi publicari.

Nr. 60.

Brasiovu, 7 Aug. 26 Iuliu 1864.

Anulu XXVII.

MONARCHIA AUSTRIACA.

Congresulu serbescu dela Karlowicz.

In prim'a Augustu se deschise congresulu cu mare pompa in presentia unei mari multimi de poporu. Comisariulu c. r. de curte Filipovici deschise congresulu prin o cuventare bine priimita. Alu doilea fù Ep. Masirevici, care cuventà între acclamatiuni neincetate. Dupa ceremoni'a priimirei sub conducerea Ilustritatei Sale a dlui Ep. alu diecesei Aradului Procopiu Ivacicovici dederu deputatii romani o petitiune solidaria cuprindietória de dorintiele si pretensiunile lor. „Tel. Rom.“ are urmatoriulu telegramu din 2 Augustu:

„Toti ablegatii romani, dupa ce se presentara in corpore, condusi de Eppulu Aradului, predara comisarului de congresu la intrarea lui cea serbatorésca o nota declaratória motivata, din ce cauza nu póte luá parte natiunea romana la congresulu serbescu, precum si la alegerea mitropolitului; totuodata alaturara si unu memorandu deslucitoriu pentru a se predá Mai. Sale imperatului — Pasirea romanilor in totu loculu si totudeun'a solidara, in comunu recunoscuta de loiala, sincera si resoluta. Miscarea alegerei insemnata. Diu'a alegerei nedeterminata.“

E de sciutu, ca congresulu serb. costa din 72 membri, dintre cari 24 sunt bisericesci, 25 din statulu militaru si 23 dintre civili. Decursulu congresului va fi scomotosu, ca si in 31 Iuliu facù junimea o ovatiune scómotósa episc. dela Bacsu Atanascovicu, cá demustratiune natiunala, ca acesta e serbu cu trupu cu sufletu.

Ne bucuramu de solid'a atituda, ce o dovedira deputatii romani. Numai asia itur ad astra. —

Brasiovu 6 Augustu. Escelentiele Sale, multu respectatii nostri ospeti, Domnulu vice-presiedinte reg. gubernialu cu Domn'a, indata a dóu'a di a sosirei Sale aici, dederu cele mai practice dovedi de cea mai rara afabilitate, descendencia si consideratiune, si urmandu innascutei sale aplecari de amóre si consideratiune, onorara cu 'nalt'a Esc. Sale visita pe multe familie din Brasiovu. Indata dupa aceea incepura a face excursiuni in tóte dilele in giururile cele mai memorabile ale Brasiovului spre a 'si castigá cuoscinti'a lor. Joi visitara baile minerale dela Valcele, unde se afla la cura si nestorulu nostru archipastoriu si metropolitu Alecsandru precum si Il. dn. cons. de curte Demetriu Moldovanu, si dupa prandiu se re'ntórsera aici. Eri escursera la fabric'a mechanica de chartia in Zernesci spre a vedé si colosal'a acésta dovada de industria si de spiritu de intreprindere, — care locuiesce in peptulu intreprindietorilor. — Speramu, ca Esc. Sale, voru mai remané in midiuloculu nostru inca vr'o dóue 3 dile, ca ne au incatusiatu animele cu binevointi'a si ecsemplarea descendencia si umanitate.

Timpulu pe la noi se stramutà abia mai eri in dile seninóse si calduróse de si sarile si demanetile ne spunu, ca suntemu la usi'a tomnei. Semenaturele de tótna au frumosu prospectu, pe unde nu se culcara la pamentu; inse porumbulu nu ne apromite neci unu secerisiu, de nu cumva va suplini tomn'a caldur'a

verei. Pretiurile cerealeloru se urcara; alu porumbulu la 4 fl. 50 cr. alu graului la 5 fl. 60 cr. si 6 fl.

Negotiulu cu Romani'a e inca totu impededatu, din caus'a pericoloselor pasage intr'acolo si Brasiovulu a si simtitu si inca profundu, ca fontan'a prosperarei piatiei lui e numai Romani'a, fora de care ar' decadé la sortea unui orasielu fora viétia comerciala. —

Dela dieta.

In siedinti'a din 29 Iuliu dupa interpelatiunea Dr. Ratiu (vedi Nr. tr.) veni la ordinea dilei § 4 despre ord. dietala si se incinge o aspra desbatere, si care caracteriséza multu pe deputatii nostri, deci mai pe largu:

Michailu Bohetielu incepe: „Dupa a mea parere § 4*) nu stà in consecintia logica cu § 3. In § 3 s'au statoritu unu principiu, dupa care membrii dietei, adeca deputatii ori regalistii nu potu fi legati de neci o instructiune, si acestu principiu s'au statoritu unanimu, fóra se se fia redicatu veri un'a vorba in contr'a lui, de unde se pricepe, ca e unu principiu tare, ne atacabilu si neconditionatu in viétia constitutio-nala si parlamentara.

In § 4 se permite, cá acei membrii dietali, carii totuodata aru fi si consilieri guberniali si aru fi tramisi intr'o comisiune ori in dieta se fia legati de instructiune, de si nu aru fi instructiune chiara, totusi acést'a diace in positiunea lor cá consilieri guberniari tramisi ex officio.

Asia dara dupa parerea mea nu e consecintia logica între acesti doi paragrafi. Dá § 4 nu e neci aplicarea, neci modificarea principiului din § 3, dara neci esceptiunea dela acela, pentru-ca atunci'a aru stá, ca membrii dietali in unele casuri speciali totusi sunt legati de unele instructiuni ale tramitatorilor, si acést'a aru fi atunci o modificare, o esceptiune din principiulu paragrafului 3.

§ 4 inse stà deadreptulu opusu § 3 si e dupa parerea mea si o anomalia intratat'a, in catu consilieri guberniali, membrii corpului acelu'a, a carui fapte si portare stà sub judecat'a parlamentului, adeca a dietei, se capete instructiuni ori mandatu nu dela tramitatorii lor, ci dela corporatiunea, carei'a sunt subordinati. Deci formuléza §-lu asia: „Gubernatoriulu, vice-presiedintii si consilierii gub. r. tramisi de gub. au dreptu a fi de facia in dieta si in comitetele dietei, si a vorbi in verice tempu, inse la votare nu voru luá parte.“

Eppulu Fogarasi e pentru tectulu comisiunei fiindu-ca consuna cu art. XI din 1791 si apoi unui dep. alesu séu chiamatu nu i se póte subtrage votulu. (Va urmá)

*) § 4. Gubernatoriulu, vicepresiedintii si consilieri guberniului reg. tramisi de gubernatoriulu au dreptu a fi de facia in dieta si in comitetele dietei, si a vorbi in ori-ce tempu; cu tóte acestea inse la votari numai asia voru luá parte, déca voru fi totuodata membri dietei prin alegere ori chiamare r. Candu s'aru aflá de lipsa ori de doritu tramitarea veru unui membru de alu oficiolatoru regimului spre a dá informari séu desluciri la unele pertractari, atunci se va adresá presiedintele dietei catra impoteritulu comisaru r. dietalu. (§ 10 regul. prov. diet.).

Cuventarea dep. Gavrilu Manu

in sedinti'a dietala din 3 Iunie 1864 in Sibiu.

(Capetu).

Eu aveamu si alte motive mai ponderose, pentru relegare, cari numai pe scurtu voiu se le aduc inainte. Scimu adeca, inalta casa, cumca in instantiile inferioare administratiunea politica jace in mainile szolgabiraielor, duloilor, si inspectorilor, — scimu si acea, ca organizatiunea provisorie a justitiei au fostu legata de doue momente neplacute, adeca de impartiel'a cea vechia a tierii in comitate, districte, scaune si cercuri inferiori, — precumu de o economisare dictata! —

Daca la organizare s'au luat respectu la impartirea jurisdictionilor celor mai mici? acésta impregiurare inca dovedesce, ca regimulu, scopulu celu bunu alu organizatiunei l'au sacrificatu numai spre a face destulu acelor'a, carii esi cérea fericirea singuru pre terenulu celu vechiu istoricu!

Spre a dovedi inse, in catu de urginte pretinde administratiunea politica o organizare, se mi fia iertatu a trai cu esemple vii:

In comitatulu Solnocului inferioru este unu cercu politicu alu Lapusiului ungurescu de 21.000 suflete, pre carelu conduce unu szolgabireu proveditu cu unu adjunctu, si tragu la olalta cu totul o plata anuala de 850 fl. v. a. — Suntu inca si alte cercuri, pre cumu: alu Vadului, Surducului si alu Olpretului, cari tustrele la olalta inca numera totu numai atatea suflete, — pre acestea le conducu trei judi cercuali, carii tragu o plata de 1500 fl. v. a: la olalta. — Aru trebui acum dara se credemu, ca unde sunt trei judi, administratiunea curge mai bine, de catu unde este numai unulu, cu unu adjunctu, si cumca poporulu impartitu intre trei, esi va capata mai iute si mai lesne satisfactiune? — Asta inse nu e asia! pentru-ca de óre-ce dupa instructiunea provisorie, judii procesuali nu au neci cancelarie, neci scriitori, ba neci nu sunt datori, cá se siéda in tienutulu cercului lor, ci ei potu se locuiesca si afara de cercu, póte vine unulu seracu cu necasulu seu la szolgabireu de doue, trei si de mai multe ori, si nulu gasesce acasa, pentru-ca elu este dusu in vreo comisiune? eara acasa n'au remasu nime la cancelaria! Candu din contra in cerculu Lapusiului ori si candu partidele gasescu baramu pre adjunctu, si ele potu fi ascultate si in nefinti'a a casa a judelui procesualu. — Eata ca la Lapusiu administratiunea politica, corespunde mai multu intereselor poporului, de si la acelasiu numeru de suflete sunt numai doi deregatori, si nu trei. Se privimu acum, care e starea poporului, candu elu in mediuloculu verii, dilele cele mai scumpe trebue se si le pérda pre drumu inzadaru, dupa ce judii procesuali nu au locale de cancelarii si adjuncti, séu baremu cate unu diurnistu! Acésta nu este organizatiune!

Se trecemu acuma la administratiunea justitiei, — d. e. in comitatulu Dobocei, acelu uriasiu, care e de 27 miluri □ dela resaritul Transilvaniei pana la marginea apusului de lungu, si numai de 1 séu 2 miluri de latu.

Daca unu bietu de tieranu dela Cusma are vreo cauza de a o duce inaintea judecatoriei singulare la Bilacu, dinsulu — bietulu tieranu — merge 4, 5 miluri departe, si ajungundu la loculu justitiei gasesce numai pre servitorulu cancelariei a casa, ca-ci dn. jude inpreura cu scriitoriulu seu e indepartatu in alte margini ale cercului in vreo comisiune, — ce se faca acuma sermanulu omu alta, de catu merge cu cauza sa de es. de perturbare in posesiune, a casa, si trecundu 30 de dile, e silitu dupa procedura a si cercá dreptatea la Gherla la sedria colegiala in departare de 15 miluri □, — aicia sosindu, o silitu elu indata cu spese grele asi luá unu advocatu de óre-ce judecatori'a nu e provedita cu unu personalu de ajunsu, cá se póta luá caus'a omului seracu numai de catu la protocolu, éra in urma ne avendu bani de spese, se la-peda de tóta caus'a lui cea drépta, numai se nu fia de atatea drumuri lungi!

Causele, care pre acésta cale se perdu sunt fórte multe, — si eu credu tare, ca sunt dóra mai multe, de cate aru veni preste anu la pertraptare inaintea forului supremu, ce voimu alu organizá.

Acum s'ar' puté nasce intr'adeveru intrebarea: ce mangiere vomu face noi comitentiloru nostri infientiandu tribunalulu supremu, daca noi nu li o putemu spune, ca in sesiunea acésta se va luá organizarea judecatoriilor inferiori inainte? si daca acea organizare intr'adeveru nu s'ar' intempla?!

Ear' ce se tiene de economisarea financiaria observata la organizatiunea provisorie de pana acuma, sum silitu a observá, ca aceea e numai paruta, si aduce pre longa daun'a

cea mare in partea poporului, o dauna mare chiaru si pentru finacele statului!

Se luamu d. es. inainte organizarea judecatoriilor orfanali, care sunt compuse din unu numeru mai micu, séu mai mare de asesori, — cum se platescu acestia? respunsu: cu 200 fl. v. a.! Ore nu este dloru acésta economisare, chiaru o satira? — Totu cam in proportiunea acésta se platescu si ceialalti oficiali de administratiunea politica, si de justitia de prin comitate si districte, pre cum scaunele secuiesci, de si cu totii in asemenare cu amploiatii din provinciile austriace inca implinescu asemene servitii, si dupa aceleasi legi, cá estia in interesulu statului!

Se privimu inse in scurtu si la afacerile scaunelor orfanali: Dloru! scimu ca causele pupilare au atrasu si mai inainte atentiunea regimului, in catu si sub absolutismu s'au fostu denumitu 50 de adjuncti, numai spre pertractarea causeru orfanali, si de remase. — scimu, ca si actu judecatorii orfanali sunt siliti de a pertracta si causele de remasu, ba dupa cum au venitu mai tardiu o ordinatiune, au ei de a pertracta nu numai causele orfanali, si de remasu a le fostiloru coloni, ci tocma si causele de remasu a le nobililoru cu sume de mai multe mii de fiorini si realitati intinse! — Se cugetamu acuma cu sange rece, si se intrebamu: cine póte pretinde dela omenii acestia, care póte si siliti au primitu postulu de asesori cu salariulu de 200 fl. numai cá se nu péra de fóme — cá se pertrapteze si causele de remasu? candu neci la cele urginti curatu orfanali, inca nu mai potu avé vóia se lucre!

Inaltulu regimu póte fi siguru, ca din causele acestea de remasa, spre daun'a statului remanu anuatimulu mai multe dieci de mii neincasate din tacsele ce i s'ar' cuvini din predare a realitatiloru dintr'o mana intr'alta, — d. e. astadi móre tatalu, si remane muiera si fetiorulu. — preste un'a diumetate de anu, móre muiera si fetiorulu, dupa acesta mai urmésa altu casu de mórte, si pana ce vine la pertraptare casulu mortii dintai, se trece averea prin 4—5 mani.

Daca in urma statulu ar' vré se si iea dela fiacare tacsa? atunci de siguru din averea petrecuta in man'a din urma, tacsele ce erau de a se incasa pre rendu nu s'or' suplini.

Spunetimi dloru! acum si cu privire la causele orfanali, si de remasu, ca óre organizatiunea justitiei inferioare, si in ramulu acesta nu se arata de mai urginta, de catu a justitiei superiori, si in specie a forului supremu?!

Dupa tóte motivele inse, care au si aru fi avutu de a dovedi — de si numai per tangentem — cumca organizatiunea administratiunei politice, si a justitiei inferioare de mai mare urginta, si totudeodata consecintia, de catu a celei in ultima instantia, — si din motivele aceste, io chiaru a si fi si fostu hotaritu de a face propunerea pentru relegarea acesteia la propusetiunea regésca a opta? Ve marturisescu ca astadi asi fi vinitu in tentatiune a dice, ca nu sum pentru relegare, ci pentru proieptulu regimului mai cu sema din caus'a si motivele verbali ce le ámu auditu dela dn. referinte alu minoritatii, care merge intr'acolo, cá pentru Transilvania se nu se infientiése unu foru supremu de sene statatoriu, dupa cum acésta sta in pré inalt'a diploma, ci dupa cum si au esprimat dorinti'a, si dupa cum au propusu si dn. br. Salmen, cá se se impreune cu justitia suprema a celorlalte provincii austriace?

Io marturisescu din partemi, ca si cea mai mica vorba lasata in intelesulu acesta, trebue se 'mi aduca ingrigire, pentru-ca de o parte acésta propunere sta in opositiune cu proieptulu, si cu intentiunea regimului cu privire la autonomi'a tierii nótre, eara de alta parte cu legile fundamentale a le ei — fiindu-ca de si e adeveratu, cum-ca in tíera se audu glasuri, ca sub absolutismu justitia s'au administratu mai bine, ca-ci judecatori au fostu de ajunsu — si de si invierea forului supremu, si inpreunarea lui cu cela ale provinciiloru austriace dupa o mórte de 4 ani ne aru paré de unu idealu fórte frumosu, totusi sum silitu a face cu durere aceea observatiune, cumca mie idealulu acesta, cu privire la intentiunea observata, mi se pare cá unu marquis, unu lordu, séu comite frumosu, in acarui facia ori-cine s'ar' puté amoresa, — si candu se întórce cu spatele catra noi, atunci observam, ca frumosulu are unu Zopf (chica) de doi coti de lungu, cu unu fracu ce bate calcaile pitioriloru, de care tóta lumea moderna se sparia! *)

Asia e dloru! Atunci asi pricepe dorinti'a infientiarii unu foru supremu cu celelalte provincii, candu asi fi auditu

*) Forulu a 2-lea séu apelativu sasescu in Sabiu.

dându spre sine și a celei dorințe, care ar' fi pretinsu con-
glasuirea, consecința, și uniformitatea, d. e. cumca din cauza,
ca spre a pute organiza judecătoriiile, trebuie se regulam
mai antei impartirea tierii, eara fiindu-ca această aru costa
dresicare va timpu, asiadara spre a pute aduce administra-
țiunea justitiei mai iute in o stare normala preste totu, in
privintia judecătoriiilor inferioare de 1 a și a 2-a instantia se
se restituie status quo dela 1860? — dara a organiza forulu
supremu dupa intentiunea aretata, și justiti'a inferioare a o lasa
de jertfa intereselor nationali cu form'a de astadi? acea nu
sta in legatura!

De altumintrelea io apretiescu motivele dn. barone a-
duse in generalu pentru lips'a infintiarii unui foru supremu,
și pentru despartirea justitiei de administratiunea politica, —
io inca cu bucuria salutu momentulu acesta, in catu pe ca-
lea legislatiunei vedemu administratiunea justitiei scapata pen-
tru totdeauna din manile politice, carea in tempurile trecute
au cadutu — pre longa tota santientia ei — de jertfa!

Cu privire dara la motivele aduse și prin dn. referinti
inainte, io aflu proiectulu regimului aptu pentru desbaterea
speciala, și dorescu că se se infintieșe unu tribunalu de in-
stanti'a a 3-a in sperantia sigura, ca tribunalele și pentru in-
stantiile inferioare se voru infintia și organiza, netrecutu in-
data dupa organizarea tribunalului supremu!

Reforme in unii articuli din patent'a urbariala. (Capetu).

Locu de pasiune, lemnaritu in padure se lasa tierani-
loru și pe viitoru, inse numai din grati'a boieriloru, pentru-
ca ei sunt proprietari.

Monopoliulu de carciumaritu, moraritu, macelu, bolta de
negotiu, vama de terguri și de poduri, venatulu, pescuitulu,
paseraritul, tote remanu că și pana a ci in manile boieriloru.

Dupace diet'a din 1847 despoia astufeliu pe tierani de o
parte mare a mosiiloru colonicale care de sute de ani se
aflasera in manile loru, apoi ea se face generosa și dice, că
iobagii pe viitoru se luere boieriloru numai cate 52 dile cu
vite de jugu seu 104 cu palm'a pe fiacare anu; eara dile-
rulu carui i se lasa num a i cas'a și curtioia de 400 stanj. □
se faca 18 dile cu palm'a. — Mai incolo iobagimea ar' fi tre-
buitu se de dieciuela regulatu nu numai din produsele cam-
pului, ci și din miei, iedi, purcei și stupi, cum și cate 2 gaini,
2 pui și 10 oua pe anu, se mai care boierului și cate 1 seu
1/2 stanj. lemne din padure a casa (art. XVI).

Acăsta este quintesenti'a legii urbariale transilvane din
1847. Rogam pe cititori, că se nu 'si pregete a o compara
pe cateva minute totu cu cea urbariala dela 1830 din tierile
romanesce, in poterea careia boierii moldavo-romanesce se
oblegara a recunoșce de proprietate a loru numai 1/3 parte
din fiacare mosia, eara 2/3 parti a le impartii intre tierani
cate 11 și respective 13 juguri (pogone) pentru cate 22 dile
de lucru pe anu și dieciuela din produse, pentru-za boierii
moldavo-romanesce sunt datori a capui seu provede pe toti
in suratiei (neogamos) cu mosiore intregi intru intiele-
sulu regulamentului. Din contra in Transilvani'a la a. 1847
boierii cu ajutoriulu legii urbariale de atunci era se ia celu
pucinu diumatate din mosiile tienute pana atunci de tierani
și se le intrupe cu alodiatorele loru, precum o marturise a-
căsta insusi contele Dominicu Teleki in promemoria s'a.
Intu adeveru, ca deca acelu nefericitu urbariu s'ar' fi iufi-
intiatiu, colonicatoru a tieraniloru era se remana atatu de pu-
cina, in catu la o parte din ei le-ar' fi fostu curatu preste
putintia de a trai pe asemenea mosiore, proletariatu s'ar' fi
imultitu, multi tierani aru fi emigratu, precum se intempla
tocma și pana astadi, și tier'a sar' fi despoporatu.

Ne ocupamam inadinsu cevasi mai multu cu urbariulu
din a. 1847; eara acăsta o facuram din acea cauza, ca de
și acelu urbariu se delaturase cu totulu, se mai afla totusi
unii omeni in Transilvani'a cari și au pusu pitiorulu in pragu,
pentru-că la mai multi §§-i din patent'a dela 1854 se le dea
acelu intiesu, in catu ei tocma prin acelasu se 'si ajunga
scopulu propusu la 1846 și de atunci persecutatu atatu in
1850/1 candu cu ocașiunea comisiunii urbariale, catu și mai
tardiu cu o constantia de feru atatu in Vien'a catu și in Sa-
biiu și pre la tote tribunalele urbariale. Si eata unii §§-i de
aceia, cari suferu cate doua intiesuri se astepa a se lua la
revisiune a se esplica mai lamuritu și a se reforma, pentru-
că se nu mai lasa locu la neci unu felu de sucituri și intor-
tocaturi.

Int'aceea noi cu desfasurarea mai de parte a opiniuni-
loru nostre amu intardiati; remane deci că cititorulu intere-

satu de cestiunea urbariale și de reformele dorite in aceeasi
se urmarésca cu luareaminte desbaterile dietale, care decurgu
in acăsta materia. B.

Reformele politice in Principatele Unite.

Dela 14/2 Maiu încóce, de candu regimulu Domnului
Alecsandru Ioanu I. a spartu camer'a legislativa octroandu
totuodata și cateva reforme afundu taiatóre atatu in asedia-
mintele de mai nainte ale statului romanescu, catu și in con-
ventiunea intrenationala dela Paris din 1858, o parte mare a
diurnalisticii europene se ocupă alaturea cu diplomati'a cu
totuadinsulu de asia numit'a cestiune romanésca, in catu a-
cea cestiune tocma și in momentele de facia totu mai este,
alaturea cu altele mari și importante, obieptu alu discusiuni-
loru serioșe și de parte privitóre. Cunoscutu este, cumca
mai multe diurnale straine, datatóre de tonu și reprezentatóre
de partite politice mari și tari au condamnatu in terminii cei
mai asprii și neconditionatu tote measurele luate dela 14 Maiu
incóce de catra regimulu romanescu, pana si oalatori'a Dom-
nului la Constantinopole impreuna cu tote rezultatele aceleiasi.
S'eu aflatu inse și publicisti de aceia, cari cumpanindu im-
pregiurarile mai cu sange rece se abtienura dela ori-ce jude-
cata dicundu, cumca se cuvine că se asteptam pană se voru
mai astempara patimele; alții earasi incuviintiara tota acea
lovitora de statu cu acelu adausu, ca dupa ticalós'a și nedu-
merit'a portare a camerei legislative romanesce, dupa o astept-
tare torturatóre de cinci ani era curatu preste potintia de a
mai pune tier'a pe calea progresului altumintre, de catu
numai imitandu pe Napoleonu I. din 4 Sept. 1797 *), pe Na-
poleonu III din 2 Dec. 1851, cum și pe multi alti domnitori
europeni, cari in convictiunea loru, cumca cei cari se nu-
mesou reprezentanti ai poporului, sunt mai vertosu deca nu
tradatori, in totu casulu inse asupritori ai lui, au spartu ca-
mer'a legislativa și au proclamatu alte legi fundamentale,
alta constitutiune, alta lege electorala **) Intre acei publicisti
strains cari condamnara faptele regimului romanescu seu ob-
servatu a fi earasi mai multe categorii. Unii sunt republica-
nii de calibru greu, cari nu voiescu a recunoșce neci unu
gubernu pe lume neci unu dreptu de a inchide și cu atatu
mai pucinu de a sparge și imprascia vreun corp legislativu,
eara pre cei cari facu asia ceva ii au de tirani sugrumatori
ai libertatii. Alții earasi defaima, injura și condamna eve-
nimintele mai prospete din Moldavo-Romani'a din punctu de
vedere cu totulu diferitoru de celu memoratu mai in susu;
ei adica se temu, ca desplatecinduse și descurcanduse mol-
davo-romanii binesioru din lantiurile in care 'iau infasiuratu
conventiunea parisiiana dela 1858 și asigurandu 'si libertatile
loru in laintru și in afara pentru totu viitorulu, la unu casu
de resturnatura, de catastrofa in resaritu cu atatu va fi mai
anevoia de a subjuga pe aceste principate și ale incorpora
la unulu seu altulu din statele vecine, seu a le darui de apa-
nagiu la vreunu domnitoru strainu. Sunt eara și de aceia,
cari fara a mai cerceta natur'a faptelor, din pisma, ura și
urgia natiunala și relegiosa condamna ori-ce miscare adev-
ritóre de vietia natiunala, apoi purceda aceeasi dela regimu,
dela vreo partita, seu individu, seu dela intrég'a natiune, totu
atata, destulu ca in ochii loru este rea, e periculosa, e cri-
minala, pentru-ca — loru li se pare a fi natiunala. Se mai
afla și diurnale de acelea, care și astadata publica tocma și
asupra persónei domnitorului moldavo-romaniloru totu felulu
de amestecaturi, sciri positive, faine sburatóre, calumii, min-
tiuni, visuri, in tocma că și pe la 1841/2 in contr'a lui Al.
dn. Ghica, seu in 1855—7 asupra lui Bibescu, seu intre anii
1850—53 pana 1859 asupra lui Stirbei, numai se li se pla-
tésca bine de fiacare articolu cate 500 pana la 1000 franci
seu și fiorini, apoi de a-ci incolo védia romanii cine are dreptu,
Domnulu seu boierii, Mich. Cogalnicenu și Dimitrie Ghica,
spargasi ei capetele ori-cum le va placé, numai pungile al-
tora se se ingrosie cu galbiori, cu lire și napoleondori casti-
gati cu sudórea crunta a poporului moldavo-romanesou.

*) Seu 18 Fructidor 1797 dupa calindariulu republicanu
de atunci, in care di generalulu Napoleonu Buonoparte a
tramisu pe brutalulu generalulu Augereau că se imprascia cu
baionetele atatu camer'a deputatiloru catu și pe a senatori-
loru Franciei.

**) Poloni'a in secululu trecutulu de trei ori fú tradata
(prodita, verrathen, venduta) la strains prin insasi diet'a Po-
loniei. Mai avemu inse și alte esemple de felulu acesta,
ele inse n'au locu aici.

Noi clasificam aici mai multe diurnale straine considerandule óresi-cum din punctu-de-vedere moldavo-romanescu cu acelu scopu, cá cititorulu se védia, pana la ce mesura este periculosu a judeca trebile acelu tieri, dupa diurnale din afara. De dóua luni încóce avuram ocaziune de a citi tot ma si in cateva diurnale mari din Vien'a mai multe sciri publicate cá din Bucuresci, care la cate noua diece dile esira totu mintiuni, séu de si unele au coprinu adevéuri, aceleasi inse era invelute in nisce frase formulate cum amu dice in doi peri, in catu se nu scii ce se alegi din ele.

(Va urmá).

ROMANIA. O amnestia generale pentru tóte delictela politice este acordata, cu conditiune pentru strainii implicati in aceste delicta, cá, odata cu amnestarea lor, se parasésca Principatele romane.

Ministeriulu justitiei si acela alu cultelu si instructiunei publice, voru forma pe viitoru unu singuru ministeriu, sub denumirea de: Ministeriulu justitiei, alu cultelu si alu instructiunii publice.

Ministeriulu lucraru publice se unesce asemene cu ministeriulu de interne, care in viitoru va purtá denumirea de: Ministeriulu de interne, de agricultura si de lucrari publice.

Organisatiunea din intru a cancelarielu astufeliu modificate, a ministeriulu de interne, agricultura si de lucrari publice si a ministeriulu justitiei, cultelu si instructiunii publice, voru forma obiectulu unoru regulamente speciali, care se voru intocmi de catra ministrii titulari la aceste departamente, si se voru supune consiliulu de ministri.

D. Nicolae Cretulescu este numitu ministru secretariu de statu la noulu departamentu alu justitiei, cultelu si instructiunii publice, ér' dn. Dimitrie Bolintinénu fostulu ministru alu cultelu si instructiunii publice. este numitu membru la consiliulu de statu, spre complectarea membriloru acestui corpu.

Prin decretu din 13 Iulie se opresce a nu se mai hierotoni neci preotu neci diaconu, cari nu vor fi absolvatu tóte clasele facultatei telogice (?) intrunu seminaru susutientu cu spesele statului. — Luminati preotimea catu de bine, ca dela lumina'area ei depinde cultura poporulu!

Locuitorii din distritulu Neamtii au dariutu 22,913 lei si districtulu Muscelu 22,271 lei pentru cumpararea de cate unu tunu.

FRANCIA. Parisu 28 Iuliu. Lord Clarendon veni acuma a tria óra la Parisu si dupace conferi cu ministrulu de csterne, merse la Imperatulu la Vichi. Lumea parisiana concheia de aici, ca se lucra la obligatiunile imprumutate ale concordiei anglo-franceze si mai antaiu la provocarea uniu nouu congressu europénu din partea Franciei cu Angli'a impreuna. Pe candu vá veni regele Ispaniei la visita se astepta si principiulu Hubert dinpreuna cu generalulu Lamarmora ministru de marina alu Italiei.

Imperatulu Napoleonu se va intelni in Baaden-Baden cu regele Prusiei si alu Belgiei. In tabera dela Chalons se astépta si princip. Alecsandru Ioan I, care propuse pe principiulu Napoleonu de erede tronulu la Dunare dupa elu, dupa cum scrie „P. Lloyd“.

Itali'a incepe a se misca; in partea Lombardiei se proiectéza fortificatiuni; ér' partit'a actiunei inca incepú a se misca inrolandu la voluntiri pentru espeditiuni secrete; gubernulu inse svadul pe Garibaldi a se mai retrage, si elu ér' se duse in Caprera. —

GERMANIA nu póte suferi potentia ce o facú Prusi'a cu ocuparea Rendsburgulu militaresce, si Bavari'a precum si Sacsoni'a si alte state au decisu cá se se faca protestu la federatiunea germána in contra tractarei acestei ignoratórie; fiindu-óa pela inceputu esecutiunea in Hostein s'au dusu dupa decisiunea federatiunei si apoi Prusi'a si Austri'a totu au lucratu mai incolo de capetu seu.

In Poloni'a érasu incepura insurgentii a si redieá capulu; in padurea longa Kalisch se luptá o colon'a rusésca cu o banda de insurgenti, din oari doi cadiura morti, ér in Petruburgu se se fi faoutu atentatu asupra imperatulu fara reesire.

Literariu. Stenografi'a Romana de Dem. Racuciu au esitn deja de sub tipariu. Esemplariulu costa 1 fl. v. a., pretiu fórte moderatu. Recomendamú inca odata acestu opusculu celu antaiu in felulu seu la noi onoratulu Publicu cetitoriu cu deosebire inse junimei romane studiósé. Esemplare se afla si la Redactiunea — si la tipografi'a diecesana in Sabiiu.

Acést'a intocmire in aplicare, pe catu precepemu si noi, e cu multu mai usióra de catu si ar' poté cineva intipul, se'ntielege, ca pe lenga studiu eu patientia si deprindere.

Nr. 156/1864.

CONCURSU

pentru vacantele statiune de invatiatoriu cu urmatórele lefe:

In Juriu 80 fl.; in Boóju 80 fl. 6 pamenturi aratura, fenatiu de 8 cara fenu; in Corpade 50 fl., 3 jugere aratura, 2 jugere fenatia; in Desmiru 120 fl.; in Pat'a 80 fl.; in Giurfalau 40 fl.; in Rediu 100 fl.; in Aitonu 80 fl. si fenatia de 10 cara fenu; in Berchiesiu 50 fl. v. a.

In totu loculu invetiatorii voru fi si cantori, pentru care, osebitu voru primi si indatinat'a plata cantoralá. —

Doritorii de a ocupa aceste statiuni, se se reprezenteze la oficiulu protopopescu alu Cojocnei cu debuintiósele atestate pana in 20 Augustu a. c. se aiba calificatiunile recerute de inaltele ordinatiuni si se sustiena ecsame inaintea comisiei scolastice archi-diecesane.

Cianu Mare in 2 Iuliu 1864.

2—3 Demetriu Szabo, adm. traot. Cosiocnii.

Nr. 246.

LICITATIUNE.

Din partea comitetulu granitiarésca administratoriu de fondurile scolare din districtulu Naseudulu se publica, ca cu incépere dela 5 Sept. 1864 st. n. se va esarendá in 29 comune din acestu districtu dreptulu regalu de carcimaritu dela 1 Noembre 1864 si pana la finea Decemb. 1867. Conditunile relative se potu vedé in órele de cancelaria la acestu comitetu, — la oficiolatu districtulu Naseudulu si la procsimele oficiolate districtuale si comitatense.

Naseudu in 18 Iuliu 1864.

3—3 Presiedintele comit. fond. scolare granitiarésca.
Grigoriu Moisi, vicariu for. eppescu.

Nr. 88 — 1864.

CONCURSU.

Cu inceputulu anulu scolasticu venitoriu 1864/5 avendu a se mai adauge la cele siese clasi gimnasiali deja infintiate in gimnasiulu romanu de religiunea gr-orientala din Brasiovu si clasa VII se deschide cu acést'a concursu pentru a X profesura cu salariu anuale de 800 fl. v. a.

Dela concurenta se cere cá se documenteze:

1) Prin atestatu de botezu, ca este romanu de natiune si crestinu gr-orientale de religiune.

2) Prin atestatu de maturitate, ca a finitu studiele gimnasiale dupe sistem'a prescisa de nou'a organisatiune a gimnasielu.

3) Prin atestatu academicu, ca a finitu tacultatea filosofica in vreo academi'a séu universitate óre care.

4) Prin atestatu de conduita dela dregatoriele politice locali, cá aceea i este nereprobavera.

Tóte aceste documente concurentele le va tramite celu multu pana la 15 Augustu 1864 st. v. adresandule francate catre subscris'a Eforia.

Brasiovu 14 Iuliu 1864.

3—3 Efori'a scóleloru romanu gr-or. din Brasiovu.

Cursurile la bursa in 5. Augustu 1864 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 48 cr. v.
Augsburg	—	—	113 „ 50 „
London	—	—	114 „ 50 „
Imprumutulu nationalu	—	—	80 „ 65 „
Obligatiile metalice vechi de 5 %	—	—	72 „ 70 „
Actiile bancului	—	—	783 „ — „
„ creditulu	—	—	194 „ 10 „

Obligatii desarcinarii pamentulu in 2. Augustu 1864:
Bani 72-60 — Marfa 72-90